

KOMENTÁŘE WOLTERS KLUWER

Vladimír Králíček

Zákon o auditorech

Komentář

2., aktualizované vydání

Wolters Kluwer

KOMENTÁŘE WOLTERS KLUWER

Zákon o auditorech

Vladimír Králíček

Zákon o auditorech

Komentář

2., aktualizované vydání

Wolters Kluwer

Vzor citace: KRÁLÍČEK, V. *Zákon o auditorech. Komentář.* 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 110

Právní stav publikace k 1. 6. 2015

doc. Ing. Vladimír Králíček, CSc., 2015

ISBN 978-80-7478-893-2 (e-pub)
978-80-7478-894-9 (pdf)
978-80-7478-895-6 (mobi)

OBSAH

Seznam použitých zkratek.....	VII
Předmluva	VIII

ZÁKON O AUDITORECH A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O AUDITORECH)

§ 1–58	ČÁST PRVNÍ – O AUDITORECH.	1
§ 1–2b	HLAVA I – ÚVODNÍ USTANOVENÍ.	1
§ 1	Předmět úpravy.	1
§ 2	Vymezení pojmů.	3
§ 2a	Subjekty veřejného zájmu	6
§ 2b	Obecná ustanovení	7
§ 3–24c	HLAVA II	8
§ 3	Výkon auditorské činnosti	8
§ 4–5	Vydávání auditorského oprávnění	10
§ 6	Pozastavení výkonu auditorské činnosti.	16
§ 7	Zákaz výkonu auditorské činnosti	17
§ 7a	Trvalý zákaz výkonu auditorské činnosti.	18
§ 7b	Další důvody zániku oprávnění k výkonu auditorské činnosti	19
§ 7c	Společná ustanovení k pozastavení, zákazu nebo trvalému zákazu výkonu auditorské činnosti.	19
§ 8	Auditorská zkouška	20
§ 9	Průběžné vzdělávání.	23
§ 10	Auditoři z jiných členských států a volné poskytování služeb	23
§ 10a	Schvalování auditorů ze třetích zemí	25
§ 11–12e	Rejstřík auditorů	26
§ 13	Etický kodex	31
§ 14	Nezávislost auditora	32
§ 15	Povinnost mlčenlivosti	35
§ 16	Odměna za provedení povinného auditu	36
§ 17	Určení auditora a smlouva o povinném auditu	38

§ 18	Auditorské standardy	41
§ 19	Povinný audit konsolidované účetní závěrky	42
§ 20	Zpráva auditora	43
§ 20a	Spis auditora	45
§ 21	Práva a povinnosti auditora	46
§ 22	Pojištění odpovědnosti za škodu	49
§ 23	Omezení podnikání auditora	50
§ 24	Systém kontroly kvality	51
§ 24a	Kontrolor kvality	53
§ 24b	Kontrola kvality	53
§ 24c	Společná kontrola kvality	55
§ 25–27	HLAVA III – KÁRNÁ A JINÁ OPATŘENÍ A KÁRNÁ A JINÁ ŘÍZENÍ	55
§ 25	Kárná a jiná opatření	55
§ 25a	Zavinění	57
§ 26	Kárná a jiná řízení	58
§ 27	Zahlázení kárného a jiného opatření	59
§ 28–29	HLAVA IV – ASISTENT AUDITORA	60
§ 28	Asistent auditora	60
§ 29	Odborná praxe asistenta auditora	61
§ 31–36	HLAVA V – KOMORA A JEJÍ ORGÁNY	62
§ 31	Komora	62
§ 32	Orgány Komory	64
§ 33	Sněm	65
§ 34	Výkonný výbor	67
§ 35	Dozorní komise	68
§ 36	Kárná komise	68
§ 37–40	HLAVA VI – VEŘEJNÝ DOHLED	69
§ 37	Rada a její působnost	69
§ 38	Činnost Rady	70
§ 38a	Orgány Rady	72
§ 39	Prezidium	73
§ 39a	Disciplinární výbor	75
§ 40	Zasedání Prezidia	76
§ 41–42	HLAVA VII – SPOLUPRÁCE S PŘÍSLUŠNÝMI ORGÁNY V OSTATNÍCH ČLENSKÝCH STÁTECH	77
§ 41	Spolupráce s příslušnými orgány členských států ...	77
§ 42	Výměna informací mezi příslušnými orgány	78

§ 43–45	HLAVA VIII – ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ PRO POVINNÝ AUDIT SUBJEKTŮ VEŘEJNÉHO ZÁJMU.	79
§ 43	Zpráva o průhlednosti.	79
§ 44	Výbor pro audit.	81
§ 45	Další požadavky nezávislosti.	84
§ 47–49	HLAVA IX – REGISTRACE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE.	85
§ 47	Registrace pro účely povinného auditu společnosti se sídlem ve třetí zemi.	85
§ 48	Odchytky v případě rovnocennosti.	87
§ 49	Spolupráce s příslušnými orgány třetích zemí.	88
§ 49a–49c	HLAVA X – SPRÁVNÍ DELIKTY.	90
§ 49a	Přestupky.	90
§ 49b	Správní delikty Komory.	91
§ 49c	Společná ustanovení ke správním deliktům.	91
§ 50–58	HLAVA XI – SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ.	92
§ 50	Společná ustanovení.	92
§ 51–57	Přechodná ustanovení.	92
§ 58	Zrušovací ustanovení.	95
§ 59	ČÁST DRUHÁ – ZMĚNA ZÁKONA Č. 284/2004 SB., VE ZNĚNÍ ZÁKONA Č. 344/2005 SB.	95
§ 60	ČÁST TŘETÍ – ZMĚNA ZÁKONA Č. 56/2006 SB., KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 256/2004 SB., O PODNIKÁNÍ NA KAPITÁLOVÉM TRHU, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ, A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ ZÁKONY.	96
§ 61	ČÁST ČTVRTÁ – ZMĚNA ZÁKONA Č. 57/2006 SB., O ZMĚNĚ ZÁKONŮ V SOUSISLOSTI SE SJEDNOCENÍM DOHLEDU NAD FINAČNÍM TRHEM.	96
§ 62	ČÁST PÁTÁ – ZMĚNA ZÁKONA Č. 70/2006 SB., KTERÝM SE MĚNÍ NĚKTERÉ ZÁKONY V SOUSISLOSTI S PŘIJETÍM ZÁKONA O PROVÁDĚNÍ MEZINÁRODNÍCH SANKCÍ.	97
§ 63	ČÁST ŠESTÁ – ÚČINNOST.	97

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

IAASB	Mezinárodní auditorské a ověřovací standardy (International Audit and Assurance Standards Board)
ISA	Mezinárodní auditorské standardy (International Standards on Auditing)
novela zákona o auditorech č. 334/2014 Sb.	zákon č. 334/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů
Směrnice	Směrnice evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a o zrušení směrnice Rady 84/253/EHS
trestní zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 254/2000 Sb.	zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 524/1992 Sb.	zákon č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky, ve znění pozdějších předpisů
zákon o auditorech	zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů
zákon o obchodních korporacích	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
zákon o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti	zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
zákon o uznávání odborné kvalifikace	zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů
zákon o účetnictví	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
zákon o vysokých školách	zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů

PŘEDMLUVA K AKTUALIZOVANÉMU VYDÁNÍ 2015

Zvyšování kvality auditu prostřednictvím změny regulačních opatření je v podstatě kontinuální proces. Proto není překvapením, že po relativně krátké době od vydání směrnice 2006/43/ES o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek vydala Evropská komise dokument s názvem Zelená kniha – Politika v oblasti auditu: poučení z krize (vydáno 13. 10. 2010). Jak již z názvu vyplývá, nutnost vydání byla zapříčiněna snahou reagovat na finanční krizi počínající krachem banky Lehman Brothers v roce 2008. Dokument pokrývá široké spektrum oblastí, s kterými se auditoři a uživatelé jejich zpráv ve své praxi běžně setkávají. Jedná se o takové zásadní otázky, jakými jsou například role auditora (nemá být ujišťovací funkce auditu ponechána na trhu a profese auditora se tak stane zbytečnou?), využívání mezinárodních auditorských standardů (v téže době končil projekt IAASB s názvem „clarity project“ a standardy se tak jeví jako obecně použitelné standardy v rámci EU), nezávislost auditorských firem, ale i jejich správa a řízení (corporate governance), koncentrace trhu a jeho struktura a mnohé další. Diskuse napříč profesí, regulátory, uživateli a dalšími zainteresovanými stranami vedla mimo jiné i k dílčím změnám legislativy, ale hlavně k zásadnímu rozhodnutí oddělit (a de facto zpřísnit) regulaci auditu subjektů veřejného zájmu od auditu běžných podnikatelských i nepodnikatelských entit.

Úpravy směrnice o statutárním auditu a následně tedy i úpravy zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, se v rozhodující míře věnují zvýšení a zkvalitnění dohledu nad systémem kontroly kvality u auditorů a auditorských společností. Externí zajištění kvality pro statutární audit je zcela zásadní, umožňuje dosáhnout požadovanou důvěryhodnost zveřejňovaným účetním informacím, čímž poskytuje lepší ochranu akcionářům, potenciálním investorům, věřitelům i dalším zainteresovaným stranám. Novela zákona řeší i problémy a nedostatky, které byly při praktické aplikaci zákona identifikovány. Jedná se mimo jiné o sjednocení dob uznávání zkoušek, skládání kvalifikačních zkoušek, doplnění povinnosti pracovního poměru u auditora nebo auditorské společnosti jako podmínky pro zápis do seznamu asistentů auditora a mnohé další. V novele se objevuje i další pokus, jak rozumně vyřešit podmínky dočasného a trvalého zákazu výkonu činnosti; toto je vždy velmi neuralgický bod právní úpravy, byť se dotýká jen relativně malé části auditorské obce. Posledním impulsem pro úpravy v novele byla nutnost zajistit věcnou i terminologickou návaznost na znění nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích.

Přestože se nejedná o zásadní změnu právní úpravy, považuji za velmi užitečné, aby se auditoři, členové statutárních orgánů auditorských společností, ale i další zainteresované osoby s těmito změnami podrobně seznámili a přizpůsobili pak své chování a jednání pozměněné legislativě. Toto komentované vydání zákona o auditorech by jim k tomu mělo napomoci.

V Černošicích dne 21. 7. 2015

Vladimír Králíček

ZÁKON

č. 93/2009 Sb.
ze dne 26. března 2009

O AUDITORECH A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O AUDITORECH)

Ve znění zákona č. 227/2009 Sb., č. 139/2011 Sb., č. 188/2011 Sb., č. 420/2011 Sb.,
č. 52/2012 Sb., č. 167/2012 Sb., č. 428/2011 Sb., č. 458/2011 Sb., č. 334/2014 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

O AUDITORECH

HLAVA I ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje práva a povinnosti statutárních auditorů, auditorských společností a asistentů auditora a působnost Komory auditorů České republiky (dále jen „Komora“) a Rady pro veřejný dohled nad auditem (dále jen „Rada“).

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES ze dne 17. května 2006 o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek, o změně směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a o zrušení směrnice Rady 84/253/EHS, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/30/ES. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS.

K § 1

1. Předmětem právní úpravy zákona o auditorech je vymezení a činnost auditorů, auditorských společností a asistentů auditora, jakožto i postavení a působnost Komory